

SUMMATIVE ASSESSMENT - II - 2016 - 2017

MAIN LANGUAGE - SANSKRIT - PAPER-II

Part - A & B

KEY

Class : VIII

Part - A

Marks : 60

I. भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्

अ) दत्तस्य परिचितगद्यस्य समाधान लेखनम् ।

5×1 = 5 अङ्काः

1. साधोः समीपे स्थितस्य शुकस्य नाम रामः ।
2. तस्करस्य समीपे स्थितस्य शुकस्य नाम दुर्मुखः ।
3. रामः सदुणवान् । दुर्मुखः दुष्टगुणवान् ।
4. “सदुणाः” इति पदस्य विरुद्धार्थकपदं “दुष्टगुणाः” ।
5. सहवासः ।

आ) दत्तस्य अपरिचितगद्यस्य समाधान लेखनम् ।

5×1 = 5 अङ्काः

1. भूमिः - जलम् - अग्निः-वायुः - आकाशः इत्येतानि पञ्चमूतानि ।
2. उदकं विना जीवनं असाध्यमेव ।
3. “आकाशम्” इति पदस्य पर्यायपदं “गगनम्” ।
4. अन्नोत्पादनाथ जलम् उपयुक्तं भवति ।
5. पञ्चमूतानां आवश्यकता ।

इ) अधः दत्तं अनुच्छेदं पठित्वा पञ्चप्रश्नान् निर्मातुम् ।

5×1 = 5 अङ्काः

1. विश्वेश्वरय्यः कदा जाताः ?
2. विश्वेश्वरय्यः कुत्र जातः ?
3. विश्वेश्वरय्यस्य पितरौ कौ ?
4. विश्वेश्वरय्यस्य विकासे कस्याः पात्रं अधिकमस्ति ?
5. विश्वेश्वरय्यस्य प्राथमिक विद्या कुत्र समाप्ता ?

ई) अधः अनुच्छेदं मातृभाषयां अनुवदन्तु ।

1×5 = 5 अङ्काः

రామపురము అనే గ్రామము నందు ధర్మబుద్ధి - పాపబుద్ధి అనే పేర్లు కల ఇద్దరు స్నేహితులు ఉండేవారు. ఒకప్పుడు పాపబుద్ధి “నేనా మూర్ఖుడను, దరిద్రుణ్ణి. కనుక ధర్మబుద్ధి సహాయంతో వేరే దేశాలకు వెళ్ళి అతని సహాయంతో బాగా డబ్బు సంపాదించి అతనిని కూడా మోసగించి సుఖంగా ఉంటాను.

- उ) अधः दत्तानि वाक्यानि संघटना क्रमेण पुनः लिखन्तु। 5×1 = 5 अङ्काः
5. इ. मां स्मरन्ति वा ?
 ई. किन्तु मम वेदना युष्मामिः न ज्ञायते ।
 आ. मया कृतं पायं किम् ?
 उ. मम सेवाकार्यमपि स्यगितं भवति ।
 अ. मम भवतामपि रक्षणं भवति ।

II. भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता

5×3 = 15 अङ्काः

- अ) अधः दत्तानां प्रश्नानां लघुसमाधानानि लिखन्तु ।
6. विश्वेश्वरय्यस्य विद्याभ्यासम् अधिकृत्य लिखन्तु ?
 उ. विश्वेश्वरय्यस्य प्राथमिकविद्या 'चिक्बल्लापुर' ग्रामे समाप्ता ततस्सः बेङ्गलूरु केन्द्रीयकलाशालायां बि.ए. पुण्यवत्तने बी.ई.च अधीतवान् ।
7. उपग्रहाणामुपयोगाः के ?
 उ. आधुनिक मानव जीवनं उपग्रहाणां सहाय्येन चलति । चलद्वाण्यः - चलचित्राणि - वित्तकोशागाख्यवस्था - इत्यादिचः न उपग्रहाणां सहाय्येन एव चलन्ति । अन्तर्जालव्यवस्था अपि उपग्रहांश्रिता अस्ति ।
8. गङ्गायाः पवित्रतां स्वीयवाक्यैः लिखन्तु ।
 उ. गङ्गा आदौ सुरनदी एवा । विष्णोः पादअङ्गुष्ठाव् निस्सरति । भगीरथस्य महता प्रयत्नेन गंगा स्वर्गात् शङ्करशिरः - ततः हिमाद्रिः - ततः धरणिमाश्रिता । एवं गङ्गा पवित्रतमा नदी ।
9. वैभवस्य व्यक्तित्वं अधिकृत्य स्वीयवाक्यैः लिखन्तु ।
 उ. इण्डोनेषियादेशे 'असंरा' रामकं लघुराज्यम् आसीत् । तस्य पालकः वैभवः नाम राजा । सः अविचार्य अहङ्करबुद्ध्या च क्षुरकाथ मन्त्रिपदवीं दत्तवान् ।
10. बसूयानस्य रक्षणविषये द्वित्राः सूचनाः लिखन्तु ।
 उ. बसूयानं कदापि न ताडयन्त्र । न ध्वंसयेत् । अपि च ये बसूयानं नाशयन्ति तान् तस्मात् । अपि च ये बसूयानं नाशयन्ति तान् तस्मात् प्रयत्नात् निवारयेत् ।
- आ) अधः दत्तानां प्रश्नानां समाधानानि निबन्धरूपेण लिखन्तु । 2×5 = 10 अङ्काः

11. 'जनाः किमर्थं देवालयं गच्छन्ति, किमर्थञ्च देवान् पूजयन्ति?'
 उ. ★ जनाः देवं नमितुं देवालयं गच्छन्ति ।
 ★ ये जनाः देवं नमन्ति ते भक्ताः भवन्ति ।
 ★ एते भक्ताः केचन स्वाभिलाषां पूरयितुं देवान् पूजयन्ति ।
 ★ केचन स्वार्ति निवारणाच्च देवान् पूजयन्ति ।
 ★ केचन लोककल्याणाय प्रायितुं देवान् पूजयन्ति ।
 ★ केचन विनाकामेन केवलं पूजितुं एव भक्त्या देवं पूजयन्ति ।

अथवा

बृहत्कथावृत्तान्तम् पाठस्थानां पात्राणां स्वभावं स्वीयवाक्यैः लिखन्तु ।

- ★ बृहत्कथायां हालः नाम राजा, गुणाढ्यः नाम कविः । काणभूतिः नाम पिशाचः इत्यादि पात्राण्यासन् ।
- ★ एषु हालः नाम राजा संस्कृतप्राकृतभाषाभिमानि, सः प्रयत्नेन संस्कृतं अधिगतवान् । समान्य इव आदौ बृहत्कथां तिस्सकृत्य, अन्ते तस्य महतंज्ञातवान् । किन्तु ततः पूर्वमेव षट्कथा अग्निना दग्धाः ।
- ★ बृहत्कथायां अन्यभ्रविष्टः पात्रम् गुणाढ्यः नाम कविः । अयं पण्डितः । किन्तु अहंकारी च । स्वकथाः राजा न परिशीलितवान् इति कारणेन एव अमूल्याः षट् कथाः अग्निना दग्धवान् । पुनः एतावत्पर्यन्तं ताः कथः सः वा अन्यः वा कथितवान् ।
- ★ बृहत्कथायां अन्यं पात्रं अस्ति काणभूतिः नाम विशचः । सम्पूर्णं कथायां अस्य पात्रं अल्पमेव । किन्तु बृहत्कथायां ग्रन्थरचनायाः सः एकं कारणं अभवत् ।

12. भारतीय वैज्ञानिकानुद्दिश्य भवतः अभिप्रायं लिखन्तु ।

- ★ भारतीय वैज्ञानिकेषु आद्यः भवति आर्थभरः । एषः आर्यमटीयं इति ग्रन्थं रचिवान् ।
- ★ भारतीय वैज्ञानिकेषु अन्यः भवति लीलावती एषा लीलावतीगणितं इति ग्रन्थं रचितवती ।
- ★ भारतीय वैज्ञानिकेषु अन्यः भवति सर्. सि.वि.रामनः अथं स्व पाण्डित्यं प्रपञ्च गणितशास्त्रो उन्नतस्यांत अलङ्कृतवान् ।
- ★ भारतीय वैज्ञानिकेषु अन्यः भवति चरकः । अयं चरकसंहितां रचितवान् । प्रपञ्चे आद्यः शस्त्रचिकित्सकः अथमं व ।
- ★ भारतीय वैज्ञानिकेषु अन्यः अब्दुल कलामः । अयं अंतरिक्षविषये बहु संशोध्य भारतराष्ट्रपति पदवीं अपि अलङ्कृतवान् ।

अथवा

संस्कृतदिनोत्सवमुद्दिश्य लेखमेकं लिखन्तु ।

- ★ भारतसर्वकारः श्रावणपूर्णिमां संस्कृतभाषा दिनोत्सव रूपेण प्रकटितवान् ।
- ★ तस्मिन् दिने संस्कृतपाठशालासु अवश्यं उत्सवं करणीयम् ।
- ★ संस्कृतपण्डितैः उपन्यासादियः ।

ग्राम-दिनाङ्क - संबोधनाथ	-	1 अङ्कः
विषयविवरणाथ	-	3 अङ्काः
उपसंहाराथ, संङ्केताथ	-	1 अङ्कः
आहत्य	-	5 अङ्काः

इ) अधः दत्तेभ्यः प्रश्नानां द्वयोः समाधाने सर्जनात्मक रूपेण लिखन्तु । 2×5 = 10 अङ्काः

13. “जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी” इति विषयं उद्दिश्य निबन्धमेकं लिखन्तु ।
- ★ “जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी” इति वाक्यं रामायणे युद्धकाण्डे रामः लक्ष्मणं प्रति उक्तवान् ।
 - ★ माता मातृभूमिः एते द्वे स्वर्गात् अपि उन्नते स्थाने । इत्ययः
 - ★ अस्माकं घननादारम्य तस्याः मरणपर्यन्तं अस्माकं अभिवृद्धिं सर्वदा सर्वथा च वाञ्छति । कोपि तादृश्य मात्रा समं कोपि न भवति ।
 - ★ जन्मभूम्यां अस्माकं बान्धवाः ज्ञातिनः भवन्ति । यदि वयं कष्टां दशं अपनुमः तदा ते अस्मान् रक्षन्ति । विदेशेषु एतादृशी परिस्थितिः न भवति ।
14. आर्यभट्ट विषये वयं ज्ञातवन्तः खलु। एवं भवदभिज्ञातं भारतीय वैज्ञानिकं, तस्य सिद्धान्तम् उद्दिश्य लिखन्तु ।
- ★ भारतीय आधुनिक वैज्ञानिकेषु श्रेष्ठतमः अब्दुल कलाम् महोदयः ।
 - ★ अयं 1931 संवत्सरे अक्टोबर् मासे 15 दिनाङ्के रामेश्वरे जन्म प्राप्तवान् ।
 - ★ अयं आबाल्यात् निर्धनस्सन्नपि स्व प्रतिभया उन्नतविद्यां अपि अभ्यस्यवान् ।
 - ★ खगोल विषये बहु परिशोधनं कृतवान् ।
 - ★ राष्ट्रपति पदवीं अपि अलङ्कृतवान् ।
 - ★ अयं भारतरत्न - पद्मभूषण - पद्मविभूषण पुरस्कारान् प्राप्तवान् ।
 - ★ ईदृश महाभागोच्चं 2015 संवत्सरे जलै मासे 27 दिनाङ्के दिवङ्गतः ।
15. अधः दत्तं अनुच्छेदं संस्कृत भाषया अनुवदन्तु । 5 अङ्काः
- मत्स्यदेशस्य राजा विराटः । पाण्डवाः अज्ञातवास समये विराटराजस्य आस्थाने प्रच्छन्न वेषं धृत्वा अक्सन् । त्रिगतदेशस्य राजा सुशर्मा विराटराजस्य गोसंपदं अपहर्तुं तत्र आगतवान् । विराटः युद्धार्थं सन्नद्धः अभवत् ।

SUMMATIVE ASSESSMENT - II - 2016 - 2017
MAIN LANGUAGE - SANSKRIT - PAPER-II
KEY

Class : VIII

Part - B

Marks : 20

III. भाषांशाः

1. शम्भुः (3)
2. उदकम् (1)
3. आसकितः (1)
4. अन्तः (2)
5. गुण (1)
6. कांडपि (3)
7. तत्पुरुष (3)
8. क्त्वा (1)
9. सप्तमी (2)
10. तेन (1)
11. अस्ति (1)
12. अकरोत् (2)
13. गच्छामि (4)
14. जलबन्धः (3)
15. रामस्य (2)
16. उपरि (4)
17. सगरेभ्यः उद्धृतः इति (1)
18. सञ्जीवतस्य प्रगतिः सर्वदा भवति ।
19. वायुः निर्विरामं वाति ।
20. लक्ष्मीः उपाध्यायः बहुधा प्रशंसितवान् ।